

**COCARDE ROMÂNŌ AMERICANE
DIN COLECȚIA MUZEULUI DE ISTORIE**

Mariana DANEȘ

marianadanes@yahoo.com

Muzeul Național Brukenthal, Muzeul de Istorie

ABSTRACT: ROMANIAN-AMERICAN COCKADE ROSETTES IN THE COLLECTION OF THE HISTORY MUSEUM IN SIBIU

The History Museum in Sibiu holds, as far as we know, the greatest collection of Romanian-American cockade rosettes, maybe unique, (gathered in the collection under the inventory number 2140) and they entered in the patrimony by transference from The Astra Museum.

The belongings of the societies arrive in the country through the participation of the members of the societies to different national events. They brought with them the picture (a photo) with members of The Society Ulpia Traiana, that is to be found in the collection of The Documentary Prints of the Museum, the flag of The Society Frăția Română, 80 Romanian-American cockades rosettes and 2 cockades rosettes belonging to the Saxon ethnics that were organized in societies, too.

Being old over 100 years the cockades rosettes have documentary signification, expresses the national feeling and the solidarity of the Romanian communities and other nationalities of immigrants in the U. S.A., before 1918, with the fight for the social and national emancipation in the Austrian-Hungarian Empire.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, mulțimi de oameni, cuprinși de entuziasmul „emigrării” părăsesc teritoriile din Imperiul Austro - Ungar, hotărâți să-și încerce norocul într-o lume nouă, „trecând Atlanticul cu un singur lucru de vânzare: brațele lor vânjoase, puterea de rezistență a țărânului român – calitate oțelită de amărăciunea soartei celor lăsați acasă”¹. Emigrația română din America cunoaște o creștere numerică datorită evenimentelor politice din Transilvania de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Românii apar menționați pentru prima oară în Statele Unite, în timpul războiului de secesiune (1861 – 1865), prezența lor fiind consemnată în documente prin faptele eroice ale generalului George Pomuț român din Ungaria și Nicolae Dunca din Iași. Majoritatea românilor au emigrat din Transilvania și din ei, cel mai mare număr erau din județele: Făgăraș, Sibiu, Alba, Târnava Mare, Târnava Mică, Sălaj, Bihor, Arad, Timiș, Bistrița Năsăud.

Siguri că vor găsi și obține privilegiile, etnici români s-au concentrat în marile centre industriale din cele 48 de state ale continentului (fig. 1). În timpul liber se organizau în grupări formate în funcție de aceeași înrudire națională, iar mai târziu în jurul unor societăți de într-ajutorare și de cultură românească. Încercările de organizare apar dintr-o firească nevoie de comunicare și apoi din dorința de a se ajuta în situații extreme de viață: boală, șomaj, deces, ori repatriere. Acolo departe niște personalități politice de marcă, oameni de afaceri, preoți, intelectuali, dar și țărani tineri ori vârstnici, conștientizând necesitățile și doleanțele emigranților români, trezesc spiritul de asociere și propun înființarea și organizarea unor societăți românești de caritate în avantajul tuturor compatrioților și eliminând temerile că trăiesc într-o țară străină.

Românii ajunși în spațiul SUA, au întâlnit în sate și orașe, cluburi și asociații ale altor emigranți din Imperiul Austro Ungar (sârbi, croați, sași, maghiari, evrei) reuniți în jurul acestora.

¹ Drutzu, Popovici 1926, p. 124.

Etnicii români au preluat modelul celorlalte grupări de emigranți constituind și ei societăți cu statute și programe proprii, în jurul cărora s-au grupat românii neorganizați până atunci. Ritmul trepidant al vieții cotidiene, determină grăbirea înființării primelor organizații românești în diferite state componente ale SUA.

Românii transilvăneni au format o primă organizație numită „Salonerul” în care se întâlneau doar duminica, discutau în aceeași limbă, se cunoșteau, legau prietenii ori în funcție de necesitățile fiecăruia, se „îmbărbătau”. Uneori aceste întâlniri se transformau în momente cu caracter festiv (femeile se îmbrăcau în portul popular, la serate, recitau poezii ori cântece patriotice, iar conducătorii lor „ajung la concluzia că serbarea societății de ajutor - răspânda cultură”.² Steagurile românești fluturau pe sediul societăților, iar cântecul „Deșteaptă-te române” era imnul cu care începea festivitatea.

Avantajele primelor organizații românești, impulsionează înființarea în 2 noiembrie 1902 a societății *Carpatina* din Cleveland, Ohio, urmată la 1 iulie 1903 de societatea *Unirea Românească* din Youngstown, Ohio, – „două societăți în două orașe în care românii alcătuiau cele mai importante colonii românești din America”.³

În prima decadă a secolului al XIX-lea au înființat organizații mari ce reuneau în rândul lor pe toți românii stabiliți în grupări mai mari sau mai mici pe toată întinderea continentului.

Din anul 1906 membrii celor 14 societăți românești hotărăsc unirea tuturor organizațiilor românești într-o grupare unică în scopul întăririi solidarității dintre emigranți și astfel se înființează *Uniunea societăților române de ajutor și cultură din America*, compusă din *Societatea Învierea*, din Martins Ferry, Ohio și *Vulturul*, din Hamestead, Pennsylvania.

În anii următori societățile ce nu făceau parte din uniune fuzionează și pun bazele altor societăți mai puțin reprezentative, una intitulată *Liga și Ajutor*, compusă din 12 societăți cu sediul central în Youngstown, Ohio, alta *Uniunea Societăților române greco-catolice din Statele Unite*, constituită din 16 societăți de religie greco – catolică, printre români organizația fiind cunoscută sub numele de *Uniunea Catolică*⁴, iar pentru etnicii germani din Transilvania întâlnim organizația intitulată *Societatea corală de ajutor și boală, a sașilor transilvăneni* din localitatea Cleveland, Ohio.

În noua situație societățile locale acordau ajutor membrilor doar în caz de boală, iar pentru accidente ori decese ajutorul revenea marilor centrale proporțional cu numărul membrilor din societățile componente. În orașele în care numărul emigranților români era mai mare, alcătuind în timp o comunitate etnică, ei și-au construit biserici și case parohiale proprii, locații pentru sediile societăților editând și două ziare de limbă română în orașul Cleveland. Unul apare în anul 1905 intitulat „*Românul*” sub conducerea preotului greco catolic Epaminonda Lucaciu (primul misionar român peste Atlantic, fiul protopopului din Satu Mare, Vasile Lucaciu) și al doilea ziarul „*America*” în anul 1906 (condus de primul misionar ortodox preot Moise Balea) care l-a intitulat primul „Organ al românilor din SUA și în special al bisericii greco - orientale”.⁵ Prin înființarea organizațiilor de ajutor și cultură și propaganda acțiunilor acestora în cele două ziare, emigranții români au reușit să păstreze tot ceea ce este specific vieții și tradițiilor naționale, găsind metoda necesară adevăratei apartenenței lor etnice.

Ideea întocmirii acestui studiu a apărut datorită existenței în colecțiile Muzeului de Istorie din Sibiu a unor cocarde⁶ româno - americane care au aparținut societăților înființate de românii stabiliți pe teritoriul continentului nord american. Această colecție excepțională, compusă din peste 80 de piese ale societăților înființate între anii 1903 - 1919 este mai puțin cunoscută datorită caracterului ei aparte, piesele ne fiind prin încărcătura simbolică specifice teritoriului românesc. (fig. 2)

² *Ibidem*, p. 189.

³ *Luceafărul* 1913, p. 316.

⁴ Drutz, Popovici 1926, p. 203 – 204.

⁵ *Ibidem*, p. 221.

⁶ Cocardă, cocarde: insignă sau panglică (de obicei în culorile naționale) purtată de militari la chipiu sau de civili la piept în anumite împrejurări solemne. Emblemă care reprezintă un partid, un curent, etc. Cf. *DEX*, p. 191.

Studierea cocardelor existente în colecție ne-a permis gruparea după anul înființării în organizațiile la care s-au afiliat societățile:

I. Din Uniunea Societăților Române de Ajutor și Cultură din America fac parte următoarele societăți:

1. Societatea U.V.R. Română R. Union fondată la 1 ianuarie 1903 în Homestead Pennsylvania; Societatea de ajutor fondată la 31 mai 1903 în Alliance, Ohio. Societatea română de ajutor *Unirea Română* fondată la 11 iulie 1903 în Youngstown, Ohio.

2. Societatea română de ajutor *Steaua Română* fondată la 1 septembrie 1905 în Indianapolis Indiana.; Societatea română de ajutor *Transilvăneană* fondată la 10 decembrie 1905 în Harbor, Indiana;

3. Societatea română de ajutor, credință, speranță și iubire **Învierea** fondată la 16 aprilie 1906; Societatea română de ajutor *Ardeleana* fondată la 1 iunie 1906 din Ilasco, Missouri; Societatea română de ajutor *Cincinnati* fondată în Cincinnati, Ohio. Societatea română de ajutor *Dacia Traiană* fondată la 19 august 1906 în Newark, Ohio (2 buc.); Societatea română de ajutor *Ulpia Traiana* fondată la 1 octombrie 1906 în Erie, Pennsylvania; Societatea română de ajutor *Ulpia Traiana* fondată la 7 octombrie 1906 în Erie, Pennsylvania; Societatea română de ajutor *Albina* fondată la 14 octombrie 1906 în New Castle, Pennsylvania; Societatea română de ajutor și cultură *Leul* fondată la 1 decembrie 1906 în Salem, Ohio; Societatea română de ajutor *Columbus* fondată la 25 decembrie 1906 în Pittsburg, Pennsylvania. Societatea română de ajutor *Andrei baron de Șaguna* 1906 în Terra Haute, Indiana.

4. Societatea română de ajutor *Mihai Viteazu* fondată la 1 ianuarie 1907 în Follansbee, West Virginia; Societatea română de ajutor *Horia Cloșca și Crișan* fondată la 30 martie 1907 în Zanesville, Ohio; Societatea română de ajutor *Carol I* fondată la 16 iunie 1907 în Ellwood City, Pennsylvania; Societatea română de ajutor *Prima societate română de ajutor Armonia* fondată la 1 iulie 1907 în St. Louis, Missouri; Societatea română de ajutor *Patria Română* fondată la 18 august 1907 în Lorain, Ohio; Societatea română de ajutor *Negru Vodă* fondată la 1 noiembrie 1907 în McKees Rocks, Pennsylvania.

5. Societatea română de ajutor *Mihai Frăția română* fondată la 16 ianuarie 1909 în Youngstown, Ohio; Societatea română de ajutor *Deșteapta-te române* fondată la 17 august 1909 în Detroit, Michigan; Societatea română de ajutor *Dr. Iuliu Maniu* fondată la 22 august 1909 în Canton, Ohio; Societatea română de ajutor *Prințul Carol al României* fondată la 28 august 1909 în Zelienople, Pennsylvania.

6. Societatea română de ajutor *Sentinela română* fondată la 1 ianuarie 1910 în Fort Wayne, Indiana; Societatea română de ajutor *Târnoaveana* fondată la 20 februarie 1910 în Torrington, Connecticut; Societatea română de ajutor *Drapelul român* fondată la 29 mai 1910 în Struthers, Ohio; Societatea română de ajutor *Învierea* fondată la 7 august 1910 în Follansbee, West Virginia; Societatea română de ajutor *Gloria română* fondată la 23 octombrie 1910 în Weirton, West Virginia; Societatea română de ajutor și cultură *Unirea Traian și Avram Iancu* fondată la 6 noiembrie 1910 în Canton, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Nicolae Filipescu* fondată la 14 noiembrie 1910 în Madison, Illinois; Societatea română de ajutor *Libertatea* fondată la 27 noiembrie 1910 în Lisbon, Ohio; Societatea română de ajutor *Dr. Vasile Lucaciu* fondată la 1910 în Clinton, Indiana.

7. Societatea română de ajutor *Ștefan cel Mare* fondată la 1911 în Garrett, Indiana; Societatea română de ajutor și cultură *Vasile Stroiescu* fondată la 29 ianuarie 1911 în St. Luis, Missouri; Societatea română de ajutor *Prințul Nicolae al României* fondată la 19 decembrie 1911 în Bridgeport, Ohio.

8. Societatea română de ajutor *Sf. George* fondată la 21 ianuarie 1912 în Waterown, New Jersey; Societatea română de ajutor și cultura *Biruința* fondată la 20 mai 1912 în Warren, Ohio; Societatea română de ajutor *Țara Oltului* fondată la 1 iulie 1912 în New Philadelphia, Ohio; Societatea română de ajutor *România Liberă* fondată la 21 iulie 1912 în Akron, Ohio; Societatea română de ajutor *Lumina și progresul* fondată la 23 iunie 1912 în Woodlawn, Pennsylvania; Societatea română de ajutor *Mircea vodă* fondată la 11 august 1912 în Beaver Falls, Pennsylvania;

Suvenire – de la sfințirea bisericii greco – ortodoxe Sf. Nicolae fondată la 17 noiembrie 1912 în Alliance, Ohio; Societatea română de ajutor *Iubirea frățească* fondată la 1912 în Mount, Pennsylvania.

9. Societatea română de ajutor și cultură *Anna Vlad* fondată la 1 ianuarie 1913 în St. Joseph, Missouri; Societatea română de ajutor și cultură *Silistra română* fondată la 9 martie 1913 în Girard, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Hora Unirii* fondată la 1 mai 1913 în Highland Park, Michigan; Societatea română de ajutor și cultură *Străinul Liber* fondată la 1 iunie 1913 în St. Louis, Missouri; Societatea română de ajutor și cultură *Simion Bărnuțiu* fondată la 20 august 1913 în Chicago, Illinois; Societatea română de ajutor *Aurel Vlaicu* fondată în 14 septembrie 1913, în Bettendorf, Iowa, Societatea română de ajutor *Arădana* fondată la 28 septembrie 1913 în Dayton, Ohio.

10. Societatea română de ajutor și cultură *România nouă* fondată la 19 ianuarie 1914 în Cambridge, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Apolzeana* fondată la 25 ianuarie 1914 în Hulbard, Ohio; Societatea română de ajutor și *Dragostea română* fondată la 25 septembrie 1914 în Anderson, Indiana; Societatea română de ajutor și cultură *Plugarul român* fondată la 20 noiembrie 1914 în Youngstown, Ohio.

11. Societatea română de ajutor și cultură *Romania Mare* fondată în ianuarie 1915 în Universal Pennsylvannia; Societatea română de ajutor *Ludoșana* fondată la 18 iulie 1915 în Niles, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Semănătorul român* fondată la 28 noiembrie 1915 în Youngstown, Ohio; Societatea română de ajutor *Coroana României* fondată la 25 decembrie 1915 în Yourkville, Ohio;

12. Societatea română de ajutor *Furnica* fondată la 12 martie 1916 în Toledo, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Dr. E Lucaciu* fondată la 15 aprilie 1916 în Aurora, Illinois; Societatea română de ajutor *Câmpia Libertății* fondată la 30 aprilie 1916 în New Duluth, Minnesota; Societatea română de ajutor și cultură *Bihoreana română* fondată la 4 iunie 1916 în Perth Amboy, New Jersey; Societatea română de ajutor și cultură *Ilie Martin Selișteanu* fondată la 4 iunie 1916 în Munoie, Indiana; Societatea de ajutor *I. C. Brătianu* din localitatea Mansfield, Ohio.

13. Societatea română de ajutor *Woodrov Wilson* fondată la 1 aprilie 1917 în Lansing, Michigan; Societatea română de ajutor *Dâmbovița* fondată la 30 septembrie 1917 în Sparrows Point, MD; Societatea română de ajutor și cultură *Românul ardelean - agricultor* fondată la 16 decembrie 1917 în Cleveland, Ohio.

14. Societatea română de ajutor și cultură *Aurora* fondată la 20 ianuarie 1918 în Bethlehem, Pennsylvania; Societatea română de ajutor și cultură *dr. Angelescu* fondată la 23 februarie 1918 în Cleveland, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *maior Liviu D. Teiușeanu* fondată la 1 mai 1918, în East Hameon, Indiana; Societatea română de ajutor și cultură *Octavian Goga* fondată în 19 mai 1918, în Lima, Ohio; Societatea română de ajutor și cultură *Avram Iancu* fondată la 10 august 1918 în New York, New York; Societatea *E.N. Românesc* fondată la 10 august 1918 în Tonavanda, New York.

15. Societatea română de ajutor și cultură *Falnicul zarand* fondată în 28 februarie 1919 în Clearing, Illinois; Societatea de ajutor *Dezrobirea neamului românesc* fondată în 18 mai 1919, în Warren Township, Ohio.

II. Din organizația, Liga și Ajutorul deținem cocarda Societății române de ajutor *Sânta Maria* ce activa în localitatea Scalp Level, Pennsylvania.

III. Societatea de ajutor și boală a sașilor din Transilvania înființată în Cleveland Ohio, *Gesang und Kranken - Unterst. Verein* și Asociația femeilor săsoaice din Transilvania din aceeași localitate *Siebenburger sachsen Faruen unt. Verein*.

Fără a insista prea mult,punctăm asupra faptului că societățile și organizațiile amintite sunt fondate de românii de dincolo și dincoace de Carpați. Enumerarea a prezentat majoritar aceste organizații ale românilor ardeleni, deoarece pentru toate celelalte va putea fi prezentat un alt studiu. Emigrarea românilor ardeleni a fost de mai mare anvergură, deoarece teritoriile locuite de ei se aflau încă sub dominație străină.

Cu siguranță că, pe lângă societățile române de ajutor și cultură incorporate uneia din organizațiile amintite, în America au ființat și alte societăți care și-au menținut „independența”, fără a deține un rol major în viața emigranților români din continent.

Românii din America au plecat din locurile de baștină ca urmare a unor decizii personale: persecuții politice și religioase, dorința de a scăpa de obligațiile militare ori motive economice aceasta fiind singura modalitate de a-și ajuta familia rămasă acasă. Ajunși acolo, nu au rupt complet legătura cu țara, și-au păstrat amintirile plăcute despre locurile unde s-au născut, au petrecut anii copilăriei, au învățat ori s-au format ca oameni. În America s-au gândit să lege numele acestor societăți înființate acolo de numele unor personalități istorice distinse în luptele politice ale poporului român ori în dezvoltarea și înaintarea culturii românești precum Ștefan cel Mare, Nicolae Iorga, Avram Iancu, I. C. Brătianu, Carol I, etc. (fig. 3, 4, 5), iar altele de localitățile din care proveneau majoritatea membrilor (ex. Apolzana – Apoldu de Jos, Ludoșana, Sebeșana, etc.) (fig. 6, 7) deoarece noua țară nu le interzicea această opțiune.

Vestea organizării societăților românești în statele americane ajunge repede pe teritoriul Transilvaniei. Anul 1905, este anul inaugurării muzeului sibian ASTRA fapt ce îi sensibilizează pe membrii Reuniunii române de ajutor *Ulpia Traiana* din Erie, Pennsylvania. care trimit pentru evenimentul consemnat un tablou cu membrii fondatori ai respectivei societăți (nr. inv. GD 18714), ce reprezintă imaginile fotografice în medalion a 75 de bărbați și 6 femei, (fig. 8), un buton și o cocardă, simbolizând societatea *Ulpia Traiana*. Cei grupați în societatea *Transilvania* organizată în localitatea Indianapolis, Indiana, stipulează în statute ca în cazul unei eventuale desființări steagurile să ajungă în colecțiile Muzeului Asociațiunii.⁷

Bunurile societăților (cocarde, steaguri, procese verbale) ajung în țară după 1 Decembrie 1918, odată cu exodul spre patria mamă, iar altele prin participarea delegației de români din America la serbările programate în perioada 10 mai 1929 care aduc cu ei, pentru muzeele din Alba Iulia, Sibiu, București, Iași, primele drapele ale societăților *Carpatina*, *Carmen Sylva*, *Vasile Stroiescu* și *dr. Angelescu*.⁸ Grație acestora ce străbat mii de kilometri pentru a se hrăni din entuziasmul național al acelor zile memorabile, Muzeul de Istorie din Sibiu deține în patrimoniu său următoarele piese. Steagul societății (M 5277) *Uniunea Societăților Române Carmen Sylva* și *Luceafărul* uniți în 9 iunie 1907, din Cleveland, Ohio. Este un stea tricolor, cu avers – revers identic, broderie în relief cu inscripția uniunii, în centru stema regală română sprijinită de doi lei, pe coroană cusute pietre din sticlă multicolore. Pe hampă sunt aplicate 29 de plăcuțe din metal cu siglele societăților afiliate la uniune (fig. 9). Steagul societății *Frăția Română* fondată la 25 august 1915 în localitatea Youngstown, Ohio înregistrat cu nr. inv. M 5279. Steag tricolor din mătase, pe avers broderie în relief, inscripția societății, central steagurile S.U.A. și României încrucișate și două mâini strânse în semn de solidaritate. Reversul prezintă culorile steagului american. (fig. 10) Steagul este din mătase cu avers, revers identic în culorile steagului american. Pe hampă sunt aplicate 15 plăcuțe din metal cu inițiala membrilor ori sigla societăților. Steagurile provin tot din colecțiile muzeului Asociațiunii. (fig. 11)

Studiul sistematic al fiecărei cocarde evidențiază câteva caractere comune dar și unele deosebiri. Cocardele prezintă avers și revers. Aversul tricolorul este folosit pentru ceremonii festive, fiind confecționat din mătase, iar pe margini aplicați franjuri din fir metalic, toate cocardele având aceleași dimensiuni. De panglica tricoloră este prins un medalion central din celuloid, cu figurile personajelor ce dau numele societăților căreia aparține cocarda (exemplu: Columbus, Mihai Viteazul, Avram Iancu și chiar figura președintelui Woodrow Wilson, cel care în 1919-1920 participă la tratativele de pace de după Primul Război Mondial ce vor aduce unirea Transilvaniei cu România). În partea superioară a cocardei există un sistem de prindere tip broșă / insignă pe care este înscris numărul cu care respectivii membrii au intrat în societate ori societatea s-a afiliat în organizația mare. Mai întâlnim cele două steaguri: român și american, care apar deseori în partea superioară a cocardei; pe textilă fiind imprimate cu bronz auriu - argintiu numele societăților, anul

⁷ Grama 2002, p. 101.

⁸ *Istoria*, p. 32.

și localitatea unde s-au înființat. Reversul pe fond negru, din mătase, era folosit pentru ceremoniile funebre, având aceleași înscrisuri de pe avers, pe unele fiind menționate regrete eterne, în memoriam, pentru cei dispăruți. Deosebirile de aspect apar numai pe avers și constă în forma medalionului, însemnele și înscrisurile de pe broșă / insignă din partea superioară apoi aranjarea steagurilor miniaturale care sunt fie românești și americane alăturate, fie doar steagul american.

La unele dintre cocarde întâlnim ca suport între avers și revers o etichetă din carton cu reclamă pentru unele ateliere americane ori românești. De exemplu, pe eticheta cocardei societății *Apolzana* apare numele lui Gheorghe Gărdulescu și Mureșan – deținători ai singurei afaceri românești din SUA, iar pe cocarda societății *Plugarul Român* din anul 1914 întâlnim numele fabricantului, adresa și reclama unor produse de profil: banderole, butoni, pancarde, semne și noutăți publicitare.

Obiceiul confecționării cocardelor unor societăți de întrajutorare exista și printre sașii din Transilvania care au emigrat în aceeași perioadă în SUA. Cu titlul de excepție Muzeul de Istorie din Sibiu deține și două cocarde cu text în limba germană cu aspect foarte asemănător avers – revers cu cele românești. Dacă cocardele românești provin din colecția Muzeului Astra și au intrat în colecția muzeului în anul 1950, cele săsești provin din donații făcute de diverse persoane particulare chiar Muzeului Brukenthal, de exemplu cocarda cu nr. inv. M 1722 ce aparținea Asociației femeilor săsoaice din Transilvania, intră în colecție în anul 1912 ca donație de la Johanna Weber. (fig. 12, 13).

Acolo, departe, nu au uitat niciodată cine sunt și unde le-au rămas rădăcinile. Pentru ca esențialul „entitatea românească” să nu se piardă, s-au organizat așa după cum am prezentat în această succintă lucrare.

Nu au fost uitați nici de personalitățile românești ale timpului, au ținut legătura cu țara pentru apărarea intereselor românești în America, pentru schimburi culturale ori eliberarea de pașapoarte noi cetățenilor ce doreau repatrierea. Sunt vizitați de personalități de marcă din România. Amintim vizitele Reginei Maria, Regelui Carol al II-lea, Prințului Anton Bibescu și nu în ultimul rând, de vizita istoricului Nicolae Iorga.

Au fost în permanență cu toții și cu toate cele pe care le lăsaseră ACASĂ, nerămânând indiferenți la mersul evenimentelor din patria mamă. În legătură cu moartea tragică a lui Aurel Vlaicu, societățile culturale din localitate Youngstown, s-au întrunit într-o ședință solemnă, au trimis condoleanțe întristaților părinți iar ziarul local “Glasul Vremii” scria: “Românii din mărta republică a Americi de Nord - trimit peste valurile viforoase ale Oceanului Atlantic ultimul lor rămas bun. Trupul tău zdrobit se va odihni în pământul drag al României libere, amintirea ta însă nicicând nu va muri. Tu vei fi cea mai scumpă a noastră amintire.”⁹

Nici membrii Comitetului Central al Asociațiunii nu au uitat de ei, inițiază un concurs cu premiu de 100 coroane, celui care, prin călătoria de studiu în Statele Unite scrie articole pertinente despre viața emigranților ori împotriva emigrării. Concursul a fost câștigat de Ion Iosif Șchoipul, care și-a publicat studiile în revista „Luceafărul” din 1913.

La rândul ei, banca „Albina” în anul 1911 trimite reprezentanți pentru înființarea unei sucursale românești la New York, dar din motive obiective nu s-a putut realiza.

Aspectul general al cocardelor este deosebit de atrăgător și astăzi iar alăturate acestea creează o frumoasă impresie de colecție cvasi – unitară.

Colecția de cocarde româno americane de la Muzeul de Istorie din Sibiu este deosebit de valoroasă ca număr de exponate. Ea prezintă interes prin raritatea pieselor, pentru informațiile legate de activitatea organizatorică a românilor pe continentul american și datele referitoare la istoricul *Asociațiilor și Uniunilor* românești din S.U.A. în perioada 1903-1919.

Cu o vechime de peste 100 de ani, bogate prin încărcătura istorică și documentară, cocardele exprimă sentimentul național și solidaritatea comunităților de români și alte naționalități de emigranți în SUA, înainte de 1918 cu lupta de emancipare socială și națională din Austro - Ungaria.

⁹ *Luceafărul* 1913, p. 648.

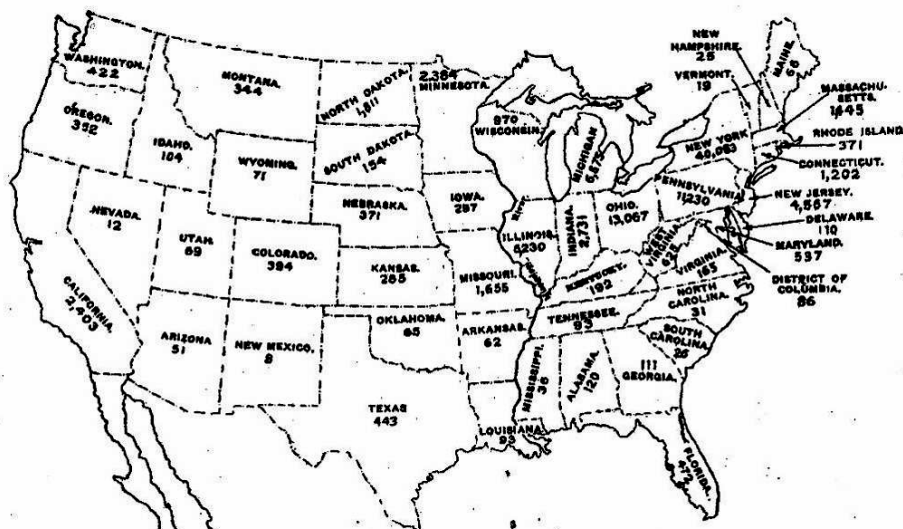
Muzeul de Istorie deține, din câte știm, cea mai mare colecție de cocarde româno – americane, probabil unicate, reunite în colecție sub nr. inv. M. 2140, piese ce provin în colecție prin transfer de la Muzeul Asociațiunii Astra.

BIBLIOGRAFIE

<p><i>DEX</i>
Drutzu, Popovici 1926</p> <p><i>Luceafărul</i> 1913</p> <p>Grama 2002
<i>Istoria</i></p> | <p><i>Dicționarul explicativ al limbii române</i>, București, 1998.
Serban Drutzu, Andrei Popovici, <i>Românii în America</i>, București, 1926.</p> <p><i>Luceafărul revistă pentru literatură, artă și știință</i>, anul XII, 1913, Sibiu.</p> <p>Anca Grama, <i>Istoricul Muzeului Astra</i>, Sibiu, 2002.
<i>Istoria Uniunii și Ligei Societăților Române de Ajutor și Cultură din America, 1906-1931</i>, Cleveland, O.</p> |
|--|---|

LISTA ILUSTRĂȚIEI / ILLUSTRATIONS

- Fig. 1 – Repartiția românilor după țara în care s-au născut (recensământul din 1920), total 102823 (după Drutzu, Popovici 1926, p. 40); The distribution of the Romanians taking into account the country where they were born, the census in 1920. Total 102823.
- Fig. 2 – Insignele societăților U.S.R.A. de ajutor și cultură din America (după Drutzu, Popovici 1926, p. 195); The badges of the help and culture societies in America.
- Fig. 3 – Cocarda *Societatea de Ajutorare I. I. C. Brătianu*, 1916; The cockade rosette of *Societatea de Ajutorare I. I. C. Brătianu*, 1916.
- Fig. 4 – Cocarda *Societatea Română de Ajutor și Cultură Vasile de Stroescu*, 1911; The cockade rosette of *Societatea Română de Ajutor și Cultură Vasile de Stroescu*, 1911.
- Fig. 5 – Cocarda *Societatea de Ajutorare Albina*, 1906; The cockade rosette of *Societatea de Ajutorare Albina*, 1906.
- Fig. 6 – Cocarda *Societatea Română de Ajutoriu Târnoveana*, 1910; The cockade rosette of *Societatea Română de Ajutoriu Târnoveana*, 1910.
- Fig. 7 – Cocarda *Societate Română Tiara Oltului No. 61*, 1912; The cockade rosette of *Societate Română Tiara Oltului No. 61*, 1912.
- Fig. 8 – Tablou cu membrii fondatori ai *Societății Ulpia Traiana, Eric. Pa. Nord America fondată 7 octombrie 1906*; The picture with the founding members of *The Society Ulpia Traiana, Eric. Pa. Nord America founded on 7th October 1906*.
- Fig. 9 – Steagul *Uniunea Societăților Române Carmen Sylva și Luceafărul* unite în 9 iunie 1907. The flag of *Uniunea Societăților Române Carmen Sylva și Luceafărul*, united 9th June 1907.
- Fig. 10 – Steagul filialei nr. 1 a *Societății Frăția Română*, fondată la 25 august 1915; The flag of the branch nr. 1 of *The Society Frăția Română*, founded 25th August 1915.
- Fig. 11 – Steagul S.U.A.; The flag of U.S.A.
- Fig. 12 – 13 – Cocarde ale etnicilor sași transilvăneni; The cockade rosette of the Transylvanian saxon ethnic.

Repartițiunea Românilor, după țara în care s'au născut, la recensământul din 1920. Total 102,823

Fig. 1

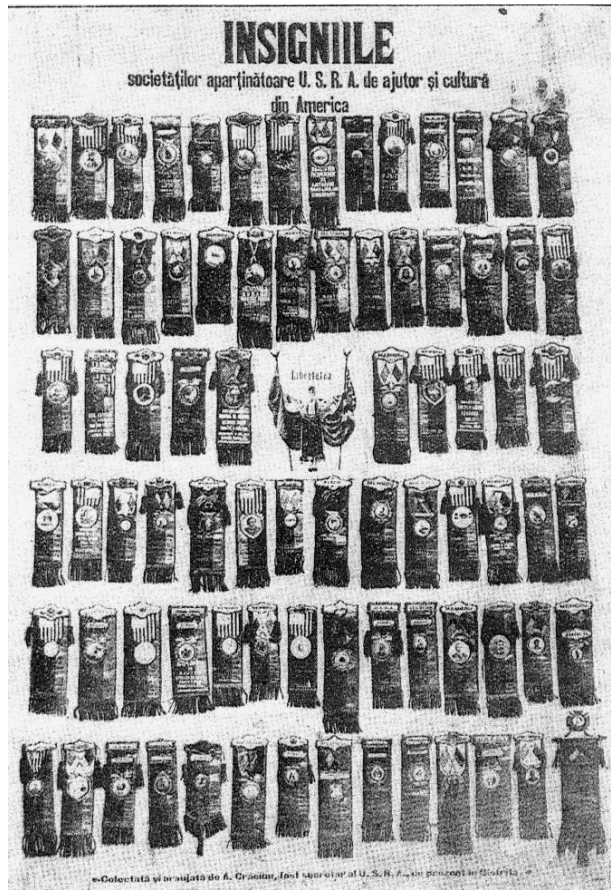

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13